

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 6121.NO.85.00-2014
(позначення стандарту)

Професія:	Оператор з ветеринарного оброблення тварин
Код:	6121
Кваліфікація:	оператор з ветеринарного оброблення тварин 5-го розряду

Видання офіційне

Київ - 2014

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки
України
від «24» жовтня 2014 р. № 1227

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ
професійно-технічної освіти

ДСПТО 6121.NO.85.00-2014
(позначення стандарту)

Професія: Оператор з ветеринарного оброблення тварин
Код: 6121
Кваліфікація: оператор з ветеринарного оброблення тварин 5-го розряду

Видання офіційне

Київ - 2014

Авторський колектив

Набієв Г. А.— директор ДПТНЗ «Ічнянський професійний аграрний ліцей» ;
Колесніченко А. Л. – заступник директора з навчально-виробничої роботи ДПТНЗ «Ічнянський професійний аграрний ліцей»;
Ледень С. М. – методист ДПТНЗ «Ічнянський професійний аграрний ліцей», викладач спецпредметів;
Прокопенко Н. О. – викладач спецпредметів ДПТНЗ «Ічнянський професійний аграрний ліцей»;
Мілютенко О. І. – майстер виробничого навчання ДПТНЗ «Ічнянський професійний аграрний ліцей»;
Бабич Л. М. – майстер виробничого навчання ДПТНЗ «Ічнянський професійний аграрний ліцей».

Рецензенти

Мироненко С. М. – начальник Ічнянської районної державної лікарні ветеринарної медицини;
Шевченко І. П. – директор Ічнянського районного центру зайнятості.

Літературний редактор

Красковська І. І. – методист навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернігівській області.

Технічний редактор

Макієнко В. Г. – завідуючий методичним кабінетом навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернігівській області.

Керівники проекту

Супрун В'ячеслав Васильович – директор департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України;
Паржницький Віктор Валентинович – начальник відділення науково-методичного забезпечення змісту професійно-технічної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України;
Багмут Ольга Миколаївна – методист вищої категорії відділення науково-методичного забезпечення змісту професійно-технічної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України;

Ляшенко Т. О. – науковий співробітник відділення науково-методичного забезпечення змісту професійно-технічної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України;

Гріненко В. В. – директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернігівській області.

Зауваження та пропозиції щодо змісту державного стандарту з професії «Оператор з ветеринарного оброблення тварин», замовлення на його придбання просимо надсилати за адресою:

03035, м. Києва, вул. Митрополита Василя Липківського, 36.

Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України

Телефон: (044) 248-91-16

Начальник відділення науково-методичного забезпечення змісту професійно-технічної освіти Паржницький Віктор Валентинович.

Примітка

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Державний стандарт професійно-технічної освіти для підготовки (підвищення кваліфікації) робітників з професії «Оператор з ветеринарного оброблення тварин» 5-го розряду, розроблено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 року № 1238 «Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження державних стандартів професійно-технічної освіти» та статті 32 Закону України «Про професійно-технічну освіту» та є обов'язковим для виконання всіма професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників, незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

У ПТНЗ першого атестаційного рівня тривалість професійного навчання на 5-й розряд становить 864 години.

У ПТНЗ другого та третього атестаційних рівнів тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до рівня кваліфікації, якої набуває учень, що визначається робочим навчальним планом.

При організації перепідготовки за робітничими професіями термін професійного навчання встановлюється на основі термінів, передбачених для первинної професійної підготовки робітників з відповідної професії, при цьому навчальна програма перепідготовки може бути скорочена до 50 % за рахунок виключення раніше вивченого матеріалу за наявності в слухача документа про присвоєння робітничої професії.

У разі необхідності зазначені строки навчання можуть бути продовжені за рахунок включення додаткового навчального матеріалу відповідно до вимог сучасного виробництва, конкретного робочого місця, замовників робітничих кадрів тощо.

Типовим навчальним планом передбачено резерв часу для вивчення предметів за потребою ринку праці («Техніка пошуку роботи», «Ділова етика і культура спілкування» тощо).

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника складена на основі кваліфікаційної характеристики професії «Оператор з ветеринарного оброблення тварин» (Випуск №70, Розділ «Роботи і професії робочих в тваринництві» ЄТКД), досягнень науки і техніки, впровадження сучасних технологічних процесів, передових методів праці, врахування особливостей галузі, потреб роботодавців і містить вимоги до рівня знань, умінь і навичок. Крім основних вимог до рівня знань, умінь і навичок, до кваліфікаційних характеристик включено вимоги, передбачені пунктом 7 «Загальних положень» (Випуск 1. «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності») Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29 грудня 2004 року № 336.

Професійно-практична підготовка здійснюється в навчальних лабораторіях, на навчально-виробничих дільницях та/або безпосередньо на робочих місцях підприємств.

Обсяг навчального часу на обов'язкову компоненту змісту професійно-технічної освіти не може перевищувати 80 % загального фонду навчального часу, відповідно варіативний компонент - від 20 %.

Навчальний час учня, слухача визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання навчальних програм професійно-технічної освіти.

Обліковими одиницями навчального часу є:

академічна година тривалістю 45 хвилин;

урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин;

навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;

навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин;

навчальний рік, тривалість якого не перевищує 40 навчальних тижнів.

Навчальний (робочий) час учня, слухача в період проходження виробничої та передвипускної (переддипломної) практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації згідно із законодавством.

Професійно-технічні навчальні заклади, органи управління освітою, засновники організують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань долучаються до тематичного, вихідного контролю знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційної атестації.

Після завершення навчання кожний учень (слухач) повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, установленними у відповідній галузі.

До самостійного виконання робіт учні (слухачі) допускаються лише після навчання і перевірки знань з охорони праці.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик, критеріїв оцінювання.

Випускнику професійно-технічного навчального закладу другого та третього атестаційних рівнів, якому присвоєно освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник», видається диплом.

Особі, яка опанувала курс професійно-технічного навчання й успішно пройшла кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії відповідного розряду та видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації.

Зразки диплома кваліфікованого робітника та свідоцтва про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації затверджені постановою Кабінету Міністрів

України від 9 серпня 2001 року № 979 «Про затвердження зразків документів про професійно-технічну освіту».

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу

(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)

1. **Професія:** 6121 Оператор з ветеринарного оброблення тварин
2. **Кваліфікація:** оператор з ветеринарного оброблення тварин 5-го розряду
3. **Кваліфікаційні вимоги**

Повинен знати:

основи анатомії і фізіології тварин;
принципи технології виробництва продуктів тваринництва у промислових комплексах;
основні відомості про найпоширеніші хвороби тварин і птиці та методи їх діагностики;
заходи профілактики в лікуванні хворих тварин;
найчастіше застосовувані лікарські засоби, їх дію і способи введення в організм тварин;
правила зберігання і порядок використання ветеринарних препаратів, медикаментів, біопрепаратів, дезінфікуючих засобів, інструментів і дезінфекційної техніки;
порядок організації і проведення масових щеплень та інших ветеринарних обробок тварин, інструменти, прилади і апарати для проведення щеплень, в тому числі для аерозольної вакцинації;
основи ветеринарно-санітарних правил і ветеринарного законодавства;
правила особистої безпеки під час роботи з тваринами і отруйними речовинами та правила пожежної безпеки.

Повинен уміти:

під керівництвом та контролем проводити масові лікувально-профілактичні обробки, термометрію, щеплення, вводити діагностичні препарати під час масових досліджень тварин і птиці;
виконувати ветеринарно-профілактичні заходи із запобігання захворюванням і загибелі тварин та птиці;
доглядати за хворими тваринами в ізоляторі;
допомагати фахівцям ветеринарної медицини в лікуванні тварин;
надавати першу допомогу тваринам у разі травматичних ушкоджень і отруєнь;
оброблювати рани;
проводити кастрацію;
допомагати фахівцям ветеринарної медицини під час родів і взяття матеріалу для дослідження;

дотримуватися правил і норм з охорони праці, виробничої санітарії та пожежної безпеки;

здійснювати заходи з державної реєстрації суб'єкта малого підприємництва, знати основи формування бізнес-плану.

4. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

раціонально організовувати та ефективно використовувати робоче місце;

дотримуватися норм технологічного процесу;

не допускати браку у роботі;

знати і виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці і навколишнього середовища, дотримуватись норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;

використовувати, в разі необхідності, засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);

знати інформаційні технології в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;

володіти обсягом знань з правових питань галузі, основ ведення підприємницької діяльності, державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та трудового законодавства в межах професійної діяльності.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб

5.1. При вступі на навчання.

Професійно-технічна освіта, стаж за технологічно суміжною професією

5.2. Після закінчення навчання.

Професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією оператора з ветеринарного оброблення тварин 5-го розряду; без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника

Тваринництво, ветеринарна діяльність

7. Специфічні вимоги

7.1. Вік: прийняття на роботу здійснюється після закінчення строку навчання відповідно до законодавства.

7.2. Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України №256 від 29.12.1993).

7.3. Медичні обмеження.

ТИПОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 6121 Оператор з ветеринарного оброблення тварин
Кваліфікація: 5 розряд
Загальний фонд навчального часу – 889 годин

№ з/п	Навчальні предмети за видами підготовки	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Загальнопрофесійна підготовка	66	11
1.1.	Основи правових знань	17	
1.2.	Інформаційні технології	17	11
1.3.	Основи галузевої економіки та підприємництва	17	
1.5.	Резерв часу	15	
2.	Професійно-теоретична підготовка	331	99
2.1.	Спецтехнологія:	301	99
2.1.1.	Основи анатомії і фізіології сільськогосподарських тварин	41	10
2.1.2.	Ветеринарне законодавство	16	4
2.1.3.	Хвороби сільськогосподарських тварин	87	28
2.1.4.	Основи ветеринарної хірургії та акушерства	32	15
2.1.5.	Основи фармакології	22	12
2.1.6.	Організація і проведення ветеринарних обробок у тваринництві	76	21
2.1.7.	Основи тваринництва	27	9
2.2.	Охорона праці	30	
3.	Професійно-практична підготовка	460	
3.1.	Виробниче навчання:	222	
3.1.1.	Виробниче навчання в навчальному закладі	120	
3.1.2.	Виробниче навчання на підприємстві	102	
3.2.	Виробнича практика	238	
4.	Консультації	25	
6.	Державна кваліфікаційна атестація (або проміжна атестація при продовженні навчання)	7	
7.	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	864	110

Перелік
кабінетів і лабораторій для підготовки кваліфікованих робітників за професією
"Оператор з ветеринарного оброблення тварин" 5 розряду

1. Кабінети:

- Спецтехнології *
- Охорони праці *
- Основ правових знань
- Інформаційних технологій
- Основ галузевої економіки та підприємництва

2. Лабораторії:

- Зооветлабораторія*

Примітка: для підприємств, організацій, установ, що здійснюють індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників навчальний процес може здійснюватись при наявності кабінетів, лабораторій, майстерень позначених - *.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з предмета
“ ОСНОВИ ПРАВОВИХ ЗНАНЬ “

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Основи трудового законодавства	4	
2.	Основи цивільного законодавства	2	
3.	Основи кримінального права. Адміністративні правопорушення.	2	
4.	Основи підприємницької діяльності	3	
5.	Загальна характеристика господарських договорів	2	
6.	Окремі види господарських договорів	2	
7.	Господарсько-правова відповідальність	2	
Усього годин:		17	

Тема 1. Основи трудового законодавства

Право громадян на працю. Конституція України про право на працю і відпочинок. Загальна характеристика трудового законодавства відповідно до Кодексу законів про працю України. Основні трудові права і обов'язки працівників.

Трудовий договір, його зміст і форми. Умови прийняття на роботу.

Гарантії забезпечення права на працю звільненим працівникам. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку. Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність. Трудові спори, порядок їх розгляду. Колективний договір.

Державне соціальне страхування. Види забезпечення соціального страхування. Допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю. Закон України “Про пенсійне забезпечення”. Види пенсій. Нарахування стажу роботи для призначення пенсій.

Заробітна плата. Особливості правового регулювання заробітної плати на сільськогосподарських підприємствах. Гарантійні та компенсаційні виплати.

Охорона праці. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, пільги та компенсації за важкі і шкідливі умови праці.

Обов'язки адміністрації щодо забезпечення здорових і безпечних умов праці на підприємстві. Матеріальна відповідальність підприємств (організацій) за шкоду, заподіяну здоров'ю працівників. Охорона праці жінок. Права профспілок.

Тема 2. Основи цивільного законодавства

Цивільне законодавство і його роль у суспільному житті України.

Підприємства, об'єднання, концерни та інші організації як юридичні особи. Захист громадянських прав.

Право власності. Зміст і об'єкти власності. Особиста відповідальність громадян. Трудові доходи - основа особистої власності громадян. Захист прав власності.

Поняття про зобов'язання.

Тема 3. Основи кримінального права. Адміністративні правопорушення

Поняття адміністративних правопорушень. Види адміністративних стягнень і особливості їх застосування за дрібне хуліганство, спекуляцію, пияцтво. Органи, які мають право притягати до адміністративної відповідальності. Кримінальний кодекс України. Підстави до кримінальної відповідальності. Обставини, які виключають кримінальну відповідальність. Поняття і види співучасті у злочині. Мета кримінального покарання. Призначення кримінальних покарань і звільнення від них. Кримінальна відповідальність неповнолітніх.

Тема 4. Основи підприємницької діяльності

Поняття та принципи підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Громадянсько-правові угоди в сфері підприємницької діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність підприємців України, митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Процесуальні форми захисту підприємницької діяльності. Вирішення господарських спорів арбітражним судом. Вирішення громадянсько-правових спорів судом. Юридична відповідальність у сфері підприємницької діяльності. Оподаткування у сфері підприємницької діяльності. Державні та митні збори.

Тема 5. Загальна характеристика господарських договорів

Поняття господарських зобов'язань. Виникнення господарських зобов'язань. Забезпечення виконання зобов'язань.

Поняття господарського договору. Значення й функції господарського договору. Система господарських договорів. Порядок укладання господарського договору. Зміст господарських договорів. Зміни та припинення господарських договорів.

Тема 6. Окремі види господарських договорів

Поняття і значення договору купівлі-продажу. Сторони в договорі купівлі-продажу. Предмет договору. Ціна в договорі. Форма договору. Зміст договору купівлі-продажу та правові наслідки його порушення. Особливості окремих видів купівлі-продажу.

Поняття термінів: якість, стандарти, норми, правила. Законодавство про стандартизацію і сертифікацію, про державний нагляд за додержанням сертифікатів, норм і правил та відповідальність за його порушення.

Поняття та функції ціни. Політика ціноутворення.

Поняття договору оренди. Об'єкти оренди.

Поняття, зміст і значення договору підряду. Поняття і значення підрядних договорів.

Види перевезень та правове регулювання. Відповідальність сторін за договором перевезення вантажів. Договір буксирування. Договори експедиції. Кредитні правовідносини.

Соціально-економічна суть страхування та його правове регулювання. Страхове зобов'язання. Основні страхові поняття. Зобов'язання з добровільного та обов'язкового страхування.

Поняття та основні види зобов'язань за спільною діяльністю. Договори про спільну діяльність (просте товариство). Установи і договори.

Практичні заняття

Правове регулювання приймання продукції за якістю. Бартерні договори. Правове регулювання договору на капітальне будівництво.

Тема 7. Господарсько-правова відповідальність

Поняття господарської відповідальності. Стимулююча, штрафна, компенсаційна, інформаційна, попереджуюча функції відповідальності. Підстави відповідальності. Відшкодування збитків. Штрафні санкції. Оперативно-господарські санкції.

Практичне заняття

Порядок застосування господарської відповідальності.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з предмета «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		В с ь о г о	З них на лабораторно -практичні роботи
1.	Інформація та інформаційні технології	2	
2.	Програмне забезпечення ПК. Комп'ютерні технології	9	6
3.	Мережні системи та сервіси	6	5
	Усього годин:	17	11

Тема 1. Інформація та інформаційні технології

Ієрархічні системи управління виробництвом (за напрямом професії). Ієрархія інформаційних технологій по рівням складності об'єктів інформатизації: АРМ (робочі станції автономні РМ), мережні інформаційно-пошукові системи, мережні автоматизовані інформаційно-вимірювальні системи реального часу.

Тема 2. Програмне забезпечення ПК. Комп'ютерні технології

Робота з прикладними програмами професійного спрямування (за напрямом професії).

Практичні роботи

1. Використання можливостей програмних продуктів за напрямом професії у професійному навчанні.
2. Створення проекту (ескізу, макету, форми) використовуючи можливості програмних продуктів за напрямом професії.

Тема 3. Мережні системи та сервіси

Поняття електронної комерції, її переваги і обмеження. Схеми електронної комерції: бізнес-бізнес (B2B) і бізнес-споживач (B2C). Електронні ринки. Вплив електронної комерції на сучасний бізнес. Переваги і недоліки електронної комерції.

Практичні роботи

1. Робота з інформаційно-довідковими системами та електронними бібліотеками: створення бібліографічного каталогу за професією;

2. Робота з інформаційно-довідковими системами та електронними бібліотеками: підбір інформаційних ресурсів для написання повідомлення, реферату, пошукової роботи, дослідницьких спостережень.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з предмета
"ОСНОВИ ГАЛУЗЕВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА"

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Вступ. Загальні основи суспільного виробництва	1	
2.	Поняття ринку і ринкових відносин. Формування та розвиток ринку	2	
3.	Реформування економіки. Власність та її економічна сутність	2	
4.	Системи підприємництва. Підприємство у системі ринкових відносин	4	
5.	Витрати виробництва і собівартість продукції. Ціна та ціноутворення. Прибуток та система оподаткування прибутків підприємств	4	
6.	Основи підприємницької діяльності в галузі	2	
7.	Основи організації управління виробництвом	2	
Усього годин:		17	

Тема 1. Вступ. Загальні основи суспільного виробництва

Стислі відомості про економіку України на сучасному етапі, становлення соціально орієнтованої ринкової економіки.

Потреби суспільства, їх сутність і структура.

Суспільне виробництво та його структура. Основні фактори виробництва. Робоча сила та її властивості. Засоби і предмети праці. Земля як фактор виробництва. Продуктивні сили суспільного виробництва. Суспільна праця та її необхідність. Процес праці. Праця як джерело добробуту та багатства суспільства. Продуктивність праці.

Сутність відносин власності. Форми власності. Виробничі відносини, сутність.

Поняття "економіка", типи економічних систем. Поняття "національна економіка". Економічна ефективність суспільного виробництва та її показники.

Тема 2. Поняття ринку і ринкових відносин. Формування та розвиток ринку

Поняття, сутність ринку, його роль. Ринкова інфраструктура. Товарне виробництво як першооснова ринкової економіки. Закони ринкового господарства.

Розвиток товарно-грошових відносин на сучасному етапі. Конкуренція - найважливіша властивість ринку. Інфляція, причини та наслідки.

Тема 3. Реформування економіки. Власність та її економічна сутність

Роздержавлення та приватизація.

Основні напрями реформування економіки України.

Реформування державної власності в сучасних умовах. Роздержавлення та приватизація. Державна програма приватизації в Україні. Орендна форма господарювання.

Мета створення та функціонування приватних (приватно-орендних) підприємств, селянських (фермерських) господарств та інших приватних формувань.

Тема 4. Система підприємництва. Підприємство у системі ринкових відносин

Підприємництво - соціально-економічна основа ринкової економіки. Сутність підприємництва, особисті й суспільні інтереси в підприємстві. Організаційно-економічні форми підприємництва.

Особливості функціонування підприємницьких структур в агропромисловому комплексі, економічні та екологічні аспекти.

Підприємство. Види, форми, господарська діяльність підприємств, їх розвиток у системі ринкових відносин.

Тема 5. Витрати виробництва і собівартість продукції. Ціна та ціноутворення. Прибуток та система оподаткування прибутків підприємств

Витрати виробництва. Собівартість продукції та шляхи їх зниження.

Поняття про ціни та їх види. Фактори підвищення та зниження цін. Особливості регулювання цін на продукцію сільського господарства та переробних підприємств.

Прибуток та його економічна природа. Види прибутку. Розподіл та використання прибутку на підприємствах.

Рентабельність виробництва. Фактори, що впливають на підвищення прибутковості підприємства. Система оподаткування прибутків підприємства. Особливості оподаткування в умовах ринкових відносин. Пільги при оподаткуванні прибутків.

Тема 6. Основи підприємницької діяльності в галузі

Процес створення підприємства в галузі. Вибір сфери підприємницької діяльності. Способи входження в бізнес. Бізнес-план як інструмент підприємницької діяльності, призначення і структура. Джерела залучення коштів. Складання установчих документів. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності.

Тема 7. Основи організації управління виробництвом

Поняття та необхідність управління. Суть управлінської діяльності. Інструменти управління. Сучасні принципи управління: чіткий розподіл праці, додержання дисципліни і порядку, повноваження і відповідальність, використання мотивації високопродуктивної праці.

Організаційні структури управління підприємством, її переваги. Шляхи удосконалення управління виробництвом.

Т И П О В А Н А В Ч А Л Ь Н А П Р О Г Р А М А

з предмета “ОСНОВИ АНАТОМІЇ ТА ФІЗІОЛОГІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН”

№ з/п	Розділ. Тема	Кількість годин	
		В с ь о г о	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Вступ	1	
2.	Поняття про клітини, тканини, органи	3	1
3.	Система органів довільного руху	5	2
4.	Система органів травлення	3	
5.	Обмін речовин та енергії в організмі	3	
6.	Система органів дихання	4	1
7.	Система органів крові і лімфообігу	5	2
8.	Система органів сечовиділення	2	
9.	Органи внутрішньої секреції	2	
10.	Система органів розмноження	5	1
11.	Нервова система	3	1
12.	Органи відчуття	2	1
13.	Шкіряне покриття та його похідні	3	1
	Усього годин:	41	10

Тема 1. ВСТУП

Вклад вітчизняних вчених у розвиток галузі. Знайомство з кваліфікаційною характеристикою і програмами навчання з професії, соціально-економічне та господарське значення професії, перспективи її розвитку. Поняття про трудову і технологічну дисципліну. Поняття про анатомію та фізіологію с/г тварин. Коротка історія їх розвитку, зв'язок з іншими біологічними науками.

Тема 2. ПОНЯТТЯ ПРО КЛІТИНИ, ТКАНИНИ ТА ОРГАНИ

Поняття про клітину, її будову. Органели, їх значення. Подразнення клітини. Рух і розмноження клітин. Статеві клітини. Поняття про тканини, їх будову і функції. Поняття про органи, системи органів та організм.

Лабораторно-практична робота № 1

Вивчення мікроскопічної будови клітин і тканин.

Тема 3. СИСТЕМА ОРГАНІВ РУХУ

Скелет, його значення і характеристика. Будова кістки. Типи кісток. Вплив годівлі на ріст кісток і формування скелета тварини. Особливості будови скелета у різних видів с/г тварин і птиці. Суглоби і зв'язки. Типи з'єднання кісток. Види суглобів за будовою і функціями. Мускулатура, її значення і характеристика. Поняття про мускули, їх будову. Класифікація мускулів за формою і функціями. Допоміжні пристосування мускулів. Закономірності розміщення м'язів на скелеті. Фізіологічні властивості м'язів, їх робота. Особливості гладкої мускулатури. Особливості будови м'язів у птахів.

Лабораторно-практична робота № 2

Будова кісток різних типів

Лабораторно-практична робота № 3

Вивчення будови м'язів, фасцій, сухожилля за допомогою муляжів і таблиць.

Тема 4. СИСТЕМА ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ

Значення органів травлення та їх функції. Будова органів травлення у різних видів тварин і птахів. Особливості будови шлунку у жуйних тварин.

Фізіологія травлення. Розвиток системи травлення у молодняку с/г тварин.

Тема 5. ОБМІН РЕЧОВИН І ЕНЕРГІЇ В ОРГАНІЗМІ

Обмін речовин як основа життєвих процесів. Асиміляція та дисиміляція. Залежність інтенсивності обміну від різних факторів. Регуляція обміну речовин.

Азотистий обмін. Роль білків в організмі. Вуглеводний обмін і його регуляція. Азотисто-вуглеводний баланс у жуйних тварин. Широкий мінеральний і водний обмін. Загальний обмін і способи його дослідження.

Біостимулятори, їх значення. Теплотворення і теплообмін. Температура тіла домашніх тварин і птиці. Фізіологічні основи із загартування.

Тема 6. СИСТЕМА ОРГАНІВ ДИХАННЯ

Значення системи органів дихання. Поняття про газообмін. Легеневе (зовнішнє) і кисневе (внутрішнє) дихання. Будова, топографія і фізіологічне значення органів дихання. Механізм дихання. Роль грудної клітки і діафрагми у диханні різних видів тварин. Життєва ємність легенів. Склад повітря, що вдихається і видихається. Регуляція процесів дихання та газообміну.

Особливості будови та фізіології органів дихання у птахів.

Лабораторно-практична робота № 4

Підрахування кількості дихальних рухів і визначення типів дихання у різних видів тварин.

Тема 7. СИСТЕМА ОРГАНІВ КРОВО І ЛІМФООБІГУ

Система органів кровообігу. Серце, його будова і топографія. Особливості будови та основні властивості серцевих м'язів. Робота серця. Регуляція серцевої діяльності. Поняття про електричні явища у серці. Електрокардіографія, її діагностичне значення.

Кровоносні судини, їх топографія і будова. Велике і мале коло кровообігу. Кровообіг плоду. Кров її склад і фізіологічне значення. Кровоутворюючі органи, процеси кровоутворення. Згортання крові. Особливості руху крові артеріями, венами і капілярами. Артеріальний і венозний кров'яний тиск. Швидкість течії крові. Депо крові. Пульс (артеріальний, венозний).

Лімфообіг. Будова і топографія головних лімфатичних судин і протоків. Лімфатичні вузли, лімфа, її склад і значення.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 5

Вивчення будови серця і кровоносних судин на препаратах і муляжах.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 6

Мікроскопічна будова формених елементів крові.

Тема 8. СИСТЕМА ОРГАНІВ СЕЧОВИДІЛЕННЯ

Топографія, будова і функції органів сечовиділення. Процес утворення сечі. Склад і фізико-хімічні властивості сечі.

Тема 9. ОРГАНИ ВНУТРІШНЬОЇ СЕКРЕЦІЇ

Залози внутрішньої секреції, їх значення. Гормони, їх роль в організмі. Щитовидна, парашитовидна і зобна залози. Гіпофіз, епіфіз, підшлункова залоза. Надниркові залози, їх будова, топографія і функції.

Тема 10. СИСТЕМА ОРГАНІВ РОЗМНОЖЕННЯ

Будова і топографія органів розмноження. Фізіологія статевої діяльності самців і самок. Статеві рефлексі. Статева і фізіологічна зрілість с/г тварин. Статевий цикл. Запліднення і розвиток зародка і плоду. Фізіологія пологів і післяпологового періоду. Молочні залози і лактація. Молокоутворення, молоковіддача. Склад молока. Фізіологічні основи доїння. Молозиво і його значення для новонароджених тварин.

Особливості будови органів розмноження у птахів.

Лабораторно-практична робота № 7

Дослідження сперми під мікроскопом

Тема 11. НЕРВОВА СИСТЕМА

Роль нервової системи у регуляції і координації всіх функцій організму, її зв'язок з іншими органами. Відділи нервової системи, їх характеристика, будова, топографія. Типи нервової системи. Умовні і безумовні рефлекси, їх значення і використання у практиці годування, утримання і догляду за худобою. Стрес-фактори, їх вплив на стан здоров'я і продуктивність худоби.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 8

Вивчення на муляжах і таблицях будови головного і спинного мозку.

Тема 12. ОРГАНИ ЧУТТЯ

Роль аналізаторів у житті тварин. Будова і функції органів зору, слуху, рівноваги. Шкіряна чутливість. Сприйняття подразнень тваринами та їх реакція.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 9

Вивчення будови органів відчуття.

Тема 13. ШКІРЯНЕ ПОКРИТТЯ ТА ЙОГО ПОХІДНІ

Значення шкіряного покриття та його похідних. Будова і функції шкіри. Хутропокриття тварин. Будова копит, ратиць і рогів. Будова пір'я і пуху.

Лабораторно-практична робота № 10

Вивчення мікроскопічної будови шкіри, волосся, пір'я, шерсті за допомогою гістологічних препаратів.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з предмета
„ВЕТЕРИНАРНЕ ЗАКОНОДАВСТВО”

№ з/п	Розділ. Тема	Кількість годин	
		В с ь о г о	З них на лабораторно- практичні роботи
1	Ветеринарне законодавство і організація ветеринарного обслуговування тваринництва	2	
2	Ветеринарно-санітарний нагляд у тваринницьких господарствах	2	
3	Ветеринарно-санітарний нагляд за транспортуванням худоби, птиці, продуктів і сировини тваринницького походження	3	
4	Ветеринарно-санітарний нагляд при забиванні тварин і переробці сировини тваринницького походження	4	2
5	Ветеринарно-санітарний нагляд на ринках	3	2
6	Стандартизація і контроль якості продукції	2	
Усього годин:		16	4

**Тема 1. ВЕТЕРИНАРНЕ ЗАКОНОДАВСТВО І ОРГАНІЗАЦІЯ
ВЕТЕРИНАРНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ТВАРИННИЦТВА**

Ветеринарний Статут України. Ветеринарна служба району. Ветеринарні спеціалісти господарства. Обов'язки працівників ветеринарної служби. Обов'язки оператора з ветеринарної обробки тварин.

Організація ветеринарних заходів у господарстві. Інструкція та інша документація з ветеринарії.

**Тема 2. ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНИЙ НАГЛЯД У
ТВАРИННИЦЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ**

Нагляд за додержанням правил зоогієни, нагляд за одержанням молока. Ветеринарно-санітарний нагляд при закупівлі тварин, заготівлі сировини тваринного походження.

**Тема 3. ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНИЙ НАГЛЯД ЗА ТРАНСПОРТУВАННЯМ
ХУДОБИ, ПТИЦІ, ПРОДУКТІВ І СИРОВИНИ ТВАРИННОГО
ПОХОДЖЕННЯ**

Загальні ветеринарно-санітарні вимоги до транспортування тварин, продуктів і сировини тваринного походження. Ветеринарний нагляд за перевезенням худоби,

птиці, продуктів і сировини тваринного походження водним шляхом, залізничним і автомобільним транспортом.

Ветеринарні посвідчення, порядок їх видачі. Організація і правила завантаження, транспортування, вивантаження тварин і сировини тваринного походження. Заходи при встановленні захворювань тварин.

Тема 4. ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНИЙ НАГЛЯД ПРИ ЗАБИВАННІ ТВАРИН І ПЕРЕРОБЦІ СИРОВИНИ ТВАРИННОГО ПОХОДЖЕННЯ

Ветеринарно-санітарний нагляд при забиванні тварин. Місця забивання тварин. Загальні вимоги до підприємства по забиванню тварин, передзабійний ветеринарний огляд тварин. Вимушене забивання тварин у господарстві. Способи забивання тварин. Ветеринарно-санітарна оцінка тушки та інших продуктів забивання. Клеймування м'яса. Ветеринарно-санітарний нагляд за переробкою сировини тваринного походження. Хвороби, при яких тварин не дозволяється забивати.

Лабораторно-практична робота № 1

Знайомство з роботою забійного пункту.

Лабораторно-практична робота № 2

Оцінка якості тушки птиці.

Тема 5. ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНИЙ НАГЛЯД НА РИНКАХ

М'ясо-молочні та харчові контрольні станції. Особливості проведення ветеринарно-санітарної експертизи продуктів харчування. Контроль за торгівлею м'ясом та іншими продуктами тваринництва. Ветеринарні документи, що видаються власникам продуктів. Ветеринарно-санітарне бракування продуктів тваринництва.

Лабораторно-практична робота № 3

Оцінка свіжості м'яса органолептично та пробою варіння.

Лабораторно-практична робота № 4

Визначення якості молока за органолептичними показниками, механічним забрудненням та густиною.

Тема 6. СТАНДАРТИЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Стандартизація, її роль у підвищенні якості продукту та її задачі. Категорії стандартів та об'єкти стандартизації. Види стандартів, їх характеристика. Порядок затвердження і впровадження стандартів. Організація державного нагляду і відомчого контролю за впровадженням і дотриманням стандартів та якістю виконаних робіт.

Метрологія. Задачі метрологічної служби для створення і удосконалення еталонів і зразків засобів для використання. Основні контролюючі терміни і визначення. Системи одиниці. Міжнародна система СІ. Основні одиниці фізичних

величин, що використовуються в галузі. Методи вимірювання. Засоби вимірювання. Вимірювальні прилади, їх перевірка та значення.

Принципи побудови та основоположні стандарти єдиної системи конструкторської документації. Єдина система технологічної документації. Система управління якістю виконаних робіт. Форми і методи контролю якості. Економічна ефективність підвищення якості виконаних робіт.

ТИ П О В А Н А В Ч А Л Ь Н А П Р О Г Р А М А

з предмета

“ ХВОРОБИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН ”

№ з/п	Розділ. Тема	Кількість годин	
		В с ь о г о	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Вступ	1	
2.	Основи клінічної діагностики і загальної терапії	10	3
3.	Внутрішні незаразні хвороби	22	8
4.	Основи ветеринарної мікробіології	6	
5.	Інфекційні хвороби	28	10
6.	Інвазійні хвороби	20	7
	Усього годин:	87	28

ТЕМА 1. ВСТУП

Роль ветеринарної служби в господарстві. Значення профілактичних і лікувальних заходів для збереження поголів'я тварин і підвищення їх продуктивності. Необхідність суворого дотримання правил санітарії і профілактики при роботі з хворими тваринами.

Значення предмета, його зміст, порядок вивчення.

ТЕ М А 2 . О С Н О В И К Л І Н І Ч Н О Ї Д І А Г Н О С Т И К И І З А Г А Л Ь Н О Ї Т Е Р А П І Ї

Загальні відомості про клінічну діагностику. Задачі клінічного обстеження тварин. Правила поведінки з тваринами при дослідженні та лікуванні, заходи запобігання травмуванню. Загальні і спеціальні методи клінічного дослідження. Порядок ведення амбулаторного журналу. Диспансеризація, методи групової профілактики хворих тварин.

Лабораторно-практична робота № 1

Аналіз результатів клінічного дослідження тварин. Ведення документації

ТЕМА 3. ВНУТРІШНІ НЕЗАРАЗНІ ХВОРОБИ

Визначення внутрішніх незаразних захворювань сільськогосподарських тварин, причини їх виникнення, клінічні ознаки, протікання, лікування і профілактика. Економічна шкода від виникнення цих захворювань.

Хвороби органів кровообігу і крові: ендокардит, перикардит, міокардит і порок серця.

Хвороби органів травлення: стоматит, закупорка стравоходу, атонія передшлунків, закупорка книжки, гастроентерит, тимпанія, травматичний ретикуліт.

Хвороби органів сечовиділення і сечоутворення: нефрит, нефроз, сечокам'яна хвороба.

Отруєння сільськогосподарських тварин: повареною сіллю, сечовиною, паростками картоплі, гичкою і жомом цукрового буряка, отруєння отруйними рослинами (чемерицею, полином, куколем).

Хвороби обміну речовин: кетози ВРХ, остеодистрофія, канібалізм, цукровий діабет.

Хвороби нервової системи: тепловий, сонячний удар.

Вплив умов годівлі і утримання на здоров'я і продуктивність сільськогосподарських тварин.

Лабораторно-практична робота № 2

Діагностики, лікування і профілактики внутрішніх незаразних захворювань серцево-судинної системи.

Лабораторно-практична робота № 3

Діагностики, лікування і профілактики внутрішніх – незаразних захворювань системи органів травлення.

ТЕМА 4. ОСНОВИ ВЕТЕРИНАРНОЇ МІКРОБІОЛОГІЇ

Морфологія і фізіологія мікроорганізмів, їх класифікація. Роль мікробів у колообігу речовин у природі. Коротка характеристика бактерій та вірусів. Вплив зовнішніх факторів на розповсюдження мікроорганізмів у природі. Поняття про інфекцію (форми, види). Імунітет (форми, види). Антигени і антитіла, анафілаксія, інфекційна анемія. Імунодіагностика та імунопрофілактика. Біопрепарати.

ТЕМА 5. ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

Поняття про інфекційні хвороби та їх проявлення. Поняття про осередок інфекції, спорадії, епізоотії, панзоотії. Причини виникнення і розповсюдження інфекційних захворювань. Методи діагностики інфекційних захворювань, особиста профілактика. Схема вивчення інфекційних захворювань. Найбільш поширені інфекційні хвороби тварин. Інфекційні хвороби, загальні для тварин і людей.

Лабораторно-практична робота № 5

Клінічні дослідження тварин при інфекційних захворюваннях ВРХ.

Лабораторно-практична робота № 6

Клінічні дослідження тварин при інфекційних захворюваннях свиней.

Лабораторно-практична робота № 7

Клінічного дослідження при інфекційних захворюваннях птиці.

Лабораторно-практична робота № 8

Техніка діагностичних, лікувальних і профілактичних щеплень.

ТЕМА 6. ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ

Поняття про інвазійні хвороби, їх збудників. Економічна шкода, що наноситься тваринництву від інвазійних хвороб.

Протозойні хвороби, арахнози, гельмінтози, клінічні ознаки, їх діагностика, лікування і профілактика.

Лабораторно-практична робота № 9

Ознайомлення з морфологією збудників інвазійних захворювань, методами діагностики.

ТИ П О В А Н А В Ч А Л Ь Н А П Р О Г Р А М А

з предмета

„ОСНОВИ ВЕТЕРИНАРНОЇ ХІРУРГІЇ ТА АКУШЕРСТВА”

№ з/п	Розділ. Тема	Кількість годин	
		В с ь о г о	З них лабораторно-практичні роботи
1	Основи ветеринарної хірургії	15	7
2	Ветеринарне акушерство	12	5
3	Штучне запліднення сільськогосподарських тварин і птиці	5	3
	Усього годин:	32	15

ТЕМА 1. ОСНОВИ ВЕТЕРИНАРНОЇ ХІРУРГІЇ

Поняття про хірургічні операції, їх класифікація. Зміст хірургічної операції. Показання та протипоказання до операції. Хірургічні інструменти, перев'язочний матеріал. Види швів і вузлів. Поняття про антисептику і асептику. Підготовка рук хірурга та операційного поля до операції. Стерилізація інструментів, перев'язочного, шовного матеріалу. Основні антисептичні засоби, що застосовуються при лікуванні ран.

Лікувальні заходи при запальних і гнійних процесах, фізичних, хімічних пошкодженнях тіла. Хвороби шкіри, очей, хвороби в області голови, шиї, грудей, живота. Хвороби кінцівок. Кастрація тварин.

Лабораторно-практична робота № 1

Методи фіксації різних видів тварин.

Лабораторно-практична робота № 2

Підготовка хірургічного інструменту, шовного та перев'язувального матеріалу до операції.

ТЕМА 2. ВЕТЕРИНАРНЕ АКУШЕРСТВО

Фізіологія статевих органів самців і самок сільськогосподарських тварин. Статева зрілість і зрілість організму. Статевий цикл у самок сільськогосподарських тварин. Тічка, охота і овуляція. Методи визначення охоти. Фактори, що збуджують і гальмують статеві рефлекси. Природне осіменіння. Просування сім'я у статевих шляхах самки. Запліднення.

Фізіологія вагітності сільськогосподарських тварин. Короткі відомості про внутрішній розвиток зародка. Плодовитість і багатоплідність. Анатомічні зміни в

організмі вагітних тварин. Тривалість вагітності. Ознаки вагітності, що визначаються при зовнішньому і внутрішньому дослідженнях.

Фізіологія родового процесу. Ознаки родів, їх перебіг, тривалість. Нормальні роди. Загальні зміни в організмі матері у післяродовий період. Догляд за тваринами після родів. Патологія родів. Причини ненормальних родів. Основні правила надання акушерської допомоги. Акушерський інструмент, його застосування. Допомога новонародженому. Передродові і післяродові хвороби сільськогосподарських тварин. Хвороби новонароджених.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 3

Вивчення ознак початку пологів у тварин і порядок підготовки до отримання новонародженої тварини. Підготовка акушерського інструменту на випадок пологодопомоги.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 4

Допомога новонародженому при нормальних родах

ТЕМА 3. ШТУЧНЕ ЗАПЛІДНЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Загальні відомості про штучне осіменіння і його роль у племінній справі. Взяття сперми, його дослідження і оцінка. Розбавлення і осіменіння. Терміни і кратність осіменіння тварин і птиці. Організація роботи пунктів штучного осіменіння. Інструменти для проведення штучного осіменіння. Облік роботи, документація.

Ветеринарно-санітарні правила при роботі на пункті штучного осіменіння.

Лабораторно-практична робота № 5

Вивчення обладнання пункту штучного осіменіння.

Лабораторно-практична робота № 6

Відбір самок з ознаками охоти. Підготовка інструменту та обладнання для проведення штучного запліднення самок.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з предмета „ОСНОВИ ФАРМАКОЛОГІЇ”

№ з/п	Розділ. Тема	Кількість годин	
		В с ь о г о	З них лабораторно-практичні роботи
1	Загальна фармакологія	2	
2	Лікарські форми та їх приготування. Основи ветеринарної рецептури.	11	7
3	Фармакологічні засоби, їх застосування	9	5
Усього годин:		22	12

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ФАРМАКОЛОГІЯ

Поняття про фармакологію, її розділи. Історія розвитку фармакології. Поняття про лікарські речовини. Походження лікарських речовин. Дія лікарських речовин на організм. Поняття про несумісність лікарських речовин. Шляхи і способи введення ліків. Виділення лікарських речовин з організму тварин.

ТЕМА 2. ЛІКАРСЬКІ ФОРМИ ТА ЇХ ПРИГОТУВАННЯ ОСНОВИ ВЕТЕРИНАРНОЇ РЕЦЕПТУРИ

Лікарські форми їх класифікація та загальний огляд. Тверді, м'які, рідкі та газоподібні лікарські форми. Правила приписування лікарських речовин. Схема рецепта. Готові лікарські форми у ветеринарії. Поняття про дозування лікарських речовин. Одноразові, добові, терапевтичні, дробові дози. Правила зберігання та відпускання ліків. Заходи безпеки при роботі з ліками.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 1

Приготування різних лікарських форм: твердих, рідких, м'яких.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 2

Приготування різних доз лікарських форм до використання

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 3

Стерилізація різних лікарських форм. Приготування стерильних розчинів.

ТЕМА 3. ФАРМАКОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Схема вивчення окремих груп фармакологічних засобів. Їх загальна характеристика, дія на організм і показники до застосування. Лікарські речовини, що пригнічують центральну нервову систему, збуджуючі центральну нервову систему, діючі на шлунково-кишковий тракт, на аферентні нерви, на апарат дихання. Протимікробні і протипаразитні лікарські речовини, антигельмінтики, протиотрути, антибіотики, нові ветеринарні препарати.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 4

Введення лікарських речовин в організм тварини. Проведення проби та аналіз реакції організму на введену лікарську речовину.

Т И П О В А Н А В Ч А Л Ь Н А П Р О Г Р А М А

з предмета

“ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ВЕТЕРИНАРНИХ ОБРОБОК У ТВАРИННИЦТВІ”

№ з/п	Розділ	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Вступ	1	
2.	Машинне обладнання для санітарної обробки тварин і дезінфекції приміщень	8	3
3.	Ветеринарна обробка тварин	15	3
4.	Дезінфекції	10	3
5.	Знезаражування ґрунту, спецодягу, транспортних засобів, тари, кормів і сировини тваринного походження	8	3
6.	Переробка, знезаражування і використання гною і рідких стоків	2	
7.	Дератизація, дезінфекція, дезінвазія, дезакаризація	10	3
8.	Ветеринарно-санітарний захист тваринницьких комплексів	8	3
9.	Технологія проведення ветеринарно-санітарних робіт	12	3
10.	Охорона навколишнього середовища	2	
	Усього годин:	76	21

Тема 1. ВСТУП

Основні напрямки розвитку тваринництва і задачі ветеринарної служби. Переваги промислової технології виробництва продукції тваринництва.

Особливості виникнення і протікання інфекційних захворювань. Шляхи розповсюдження інфекційних хвороб. Специфіка ветеринарного забезпечення у тваринництві і птахівництві. Значення тваринницько-санітарних заходів і профілактики у ліквідації захворювань тварин.

Тема № 2. МАШИННЕ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ САНІТАРНОЇ ОБРОБКИ ТВАРИН І ДЕЗИНФЕКЦІЇ ПРИМІЩЕНЬ

Обладнання, інструменти і прилади, що застосовуються при проведенні санітарної обробки тварин. Класифікація дезінфікуючої апаратури.

Установки для зволожуючої дезінфекції і дезінсекції та дератизації. Стационарні, самохідні, пересувні, причіпні дезінфекційні апарати. Гідравлічні і

пневматичні дезінфекційні апарати. Підготовка дезтехніки до роботи. Технічне обладнання дезустановок. Безпека праці.

Апарати для аерозольної дезінфекції, дезінсекції та дезакаризації. Аерозольні генератори і насадки-розпилювачі для дезмашин.

Апарати для одержання низькодисперсійних аерозолів. Пневматичні розпилювачі для одержання високоякісних аерозолів. Апарати для одержання електророзряджених і конденсаційних аерозолів.

Лабораторно-практична робота № 1

Вивчення будови дезінфекційних машин. Правила експлуатації дезінфекційних машин.

Тема 3. ВЕТЕРИНАРНА ОБРОБКА ТВАРИН

Діагностичні, лікувальні та профілактичні щеплення. Диспансеризація. Схема ветобробок. Діагностика лікування: термометрія, взяття крові, слизу і калу. Приготування сироватки крові. Профілактика захворювання шкіри.

Відбір матеріалу для дослідження на коросту і стригучий лишай. Обробки тварин проти ектопаразитів і ентомозів. Дегельмінтизація. Діагностика і заходи боротьби з пухоперіодами птиці.

Ветеринарна обробка тварин у господарствах-постачальниках і в комплексах. Схеми ветеринарних обробок окремих видів тварин і птиці.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 2

Вивчення планів та організації лікувальних і профілактичних заходів на фермах і комплексах.

Тема 4. ДЕЗІНФЕКЦІЯ

Визначення поняття. Задачі дезінфекції, її роль у профілактиці інфекційних захворювань. Роль учених у розвитку дезінфекції. Обстеження об'єктів зовнішнього середовища на забрудненість патогенними мікробами. Виживання мікроорганізмів у зовнішньому середовищі. Поняття і джерело збудження, фактори передачі в епізотичному процесі.

Бактерицидна і бактериостатична дія дезінфекційних препаратів. Методи і засоби дезінфекції. Вимоги до дезінфікуючих речовин. Дезінфекція в камерах Волога та аерозольна дезінфекції. Одночасна дезінфекція і дезінсекція приміщень. Техніка безпеки при проведенні дезінфекції.

Особливості дезінфекції приміщень для різних тварин, птиці. Механічне очищення. Порядок проведення профілактичної, передпускової, поточної та вимушеної дезінфекцій. Санітарний день. Дезінфекція сховищ кормів, машин для приготування корму, системи роздавання корму, санітарно-забійних пунктів. Дезінфекція доїльного обладнання, молочного посуду, інвентарю.

Дезінфекція у присутності тварин. Обеззаражування інкубаційного яйця. Дезінфекція у бджільництві, кролівництві та звірівництві.

Лабораторно-практична робота № 3

Вивчення методів і засобів дезінфекції.

Тема 5. ЗНЕЗАРАЖУВАННЯ ГРУНТУ, СПЕЦОДЯГУ, ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ТАРИ, КОРМІВ І СИРОВИНИ ТВАРИННОГО ПОХОДЖЕННЯ

Роль ґрунту, спецодягу, транспорту, кормів як факторів передачі збудників. Джерело осіменіння патогенними мікробами. Виживання збудників інфекційних хвороб. Методи знезаражування ґрунту, спецодягу та взуття. Знезаражування мішкотари і тари для яєць.

Дезінфекція автомобільного, залізничного, водного транспорту та інших транспортних засобів, а також контейнерів, що використовуються при перевезенні тварин, кормів і сировини тваринного походження. Дезінфекційно-промивні станції і пункти. Дезбар'єри. Будова і обладнання для знезаражування кормів.

Харчові відходи, їх епізоотологічна і епідеміологічна небезпечність. Кормові токсикози. Методи знезаражування кормів. Термічна обробка кормів. Знезараження хімічними засобами. Променева обробка.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 4

Вивчення доцільності застосування засобів для проведення знезараження. Приготування розчину необхідної концентрації.

Тема 6. ПЕРЕРОБКА, ЗНЕЗАРАЖУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ГНОЮ І РІДКИХ СТОКІВ

Гній як фактор розповсюдження інфекційних та інвазійних захворювань тварин і людини. Виживання патогенних організмів, яєць і личинок, гельмінтів у гної. Удобрюючі якості гною. Переробка гною і посліду в корм для тварин.

Системи очисних споруд, фракціонування гною. Знезаражування гною. Укладання буртів. Активація біотермічних процесів узимку.

Карантинування рідких стоків. Хлорування, озонування та інші методи хімічного знезаражування рідких стоків і очищеної стічної води. Ефективності знезараження складу стоків. Аерація. Гомогенізація. Термічна обробка. Використання радіоактивних речовин при знезаражуванні річних стоків.

Використання знезаражених гною і стоків.

Тема 7. ДЕРАТИЗАЦІЯ, ДЕЗІНСЕКЦІЯ, ДЕЗАКАРИЗАЦІЯ

Роль сінантропних гризунів у розповсюдженні інфекційних захворювань тварин. Біологія мишовидних гризунів. Заходи боротьби з мишовидними гризунами. Захисна зона комплексів. Ратінциди, їх характеристика. Форми застосування.

Приготування і застосування отруйних приманок, заходи безпеки. Біологічні методи боротьби з гризунами. Механічне знаряддя лову. Дератизація окремих об'єктів. Економічна ефективність дератизаційних заходів.

Дезінсекція. Епізоотологічне значення комах. Біологія розвитку сінантропних мух. Механічні, фізичні, біологічні методи і засоби дезінсекції. Хімічні інсектициди, їх класифікація за механічною дією. Репеленти. Методи та особливості проведення дезінсекції окремих об'єктів. Обробка шкіри тварин. Дезінвазія. Вплив зовнішніх факторів на життєздатність яєць і личинок гельмінтів, осцист, кокцидій. Дезінсекція тваринницьких приміщень ґрунту і гною.

Деакаризація. Біологія іксодових, кошарних і коростяних кліщів, а також ектопаразитів птиці. Епізоотологічне значення кліщів. Акарициди. Методи і засоби деакаризації приміщень і пасовищ. Купання тварин. Препарати в аерозольній упаковці.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 5

Вивчення доцільності застосування засобів дератизації, розрахування потреби засобів дератизації для даного об'єкта

Тема 8. ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНИЙ ЗАХИСТ ТВАРИННИЦЬКИХ КОМПЛЕКСІВ

Вимоги до вибору земельної ділянки для будівництва комплексів. Санітарно-захисна зона. Блокування будівель і споруд. Благоустрій території. Порядок комплектування поголів'я. Карантинно-режимні заходи. Дослідження кормів.

Об'єкти ветеринарно-санітарного призначення. Вимога до них. Огородження, оканавлювання, озеленення. Карантинна ферма. Правила карантинування. Дезбар'єри і санпропускники для транспорту. Ветеринарно-санітарний пропускник. Вантажно-розвантажуючі естакади. Ветеринарна лікарня, ветпункт, аптека, ветеринарна лабораторія, ізолятор. Санітарно-забивний пункт. Склад дезінфікуючих засобів. Цех приготування гіпохлору. Споруда для обробки шкіряного покриву. Майданчики для миття та дезінфекції автотранспорту. Пункти збирання та тимчасового зберігання біовідходів. Облік епізоотичної ситуації в зоні ліцею. Єдине обстеження персоналу.

Заходи щодо захисту від ендогенних інфекцій, фактори і причини виникнення ендогенних інфекцій. Бактеріоносії. Роль стресів, ветеринарні розриви між фермами та окремими будівлями. Ізоляція вікових і технологічних груп тварин.

Вирощування тварин, вільних від специфічних збудників інфекційних захворювань.

Обладнання та робота ветеринарно-санітарних пропускників, дезінфекційних бар'єрів. Ознайомлення з ветеринарними пунктами та їх роботою.

Тема 9. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНИХ РОБІТ

Загальні елементи технології ветеринарно-санітарних робіт. Підготовка робочого місця. Огородження та обробка і розміщення заборонених загонів. Зберігання, доставка, розтарювання деззасобів. Визначення кількості препарату для приготування заданого об'єму робочого розчину. Подрібнення твердих деззасобів. Приготування розчинів. Контроль концентрацій розчину. Заходи безпеки при приготуванні деззасобів. Порядок механічного очищення приміщення перед дезінфекцією.

Антикорозійний захист обладнання. Захист електроприладів. Особливості аерозольної дезінфекції при мінусових температурах. Особливості проведення аерозольної дезінфекції. Вплив герметичності приміщень, температури повітря, відносної вологості і загазованості на ефективність аерозольної дезінфекції. Режими дезінфекції повітря і поверхні. Інсектицидні аерозолі. Аерозольна дезінсекція закритих приміщень і відкритої місцевості. Аерозольна дезінсекція в присутності тварин.

Форсована обробка. Обробка за допомогою рухомого джерела. Основні характеристики аерозолів, їх вплив на ефективність обеззаражування. Електрозаряджені аерозолі. Технологія камерної обробки. Режим роботи дезінфекційних камер. Послідовність операцій дезінфекції в камерах.

Організаційні роботи при обприскуванні і купанні тварин. Обладнання загонів і розколів. Розміщення та монтаж обладнання. Норми витрати розчинів. Купання тварин, перевірка концентрації діючих речовин у ванні для купання. Дозаправка ванни. Приготування розчину ванни заданої концентрації. Технологія проведення біління приміщень. Вибір засобів механізації.

Технологія термічного знезараження, сутність процесу. Вибір методу з урахуванням характеру об'єкта. Фламбування поверхні. Термічна обробка паром. Знезараження спецодягу кип'ятінням. Знезараження вовни, сировини зі шкіри, вуликів, сотів та інших об'єктів газами під поліамідною плівкою.

Визначення витрат на очищення і дезінфекцію. Економічна ефективність протиепізоотичних заходів на фермах.

Л а б о р а т о р н о п р а к т и ч н а р о б о т а № 7

Вивчення будови і роботи дезінфекційних камер, інших засобів дезінфекції приміщень та ветобробок тварин. Приготування дезрозчину для даних об'єктів.

Тема 10. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Значення природи, раціональне використання природних ресурсів. Культурно-виховне значення. Необхідність збереження навколишнього середовища. Конституція України та інші нормативні документи, які визначають відповідальність за охорону навколишнього середовища. Сільське господарство як один із факторів забруднення навколишнього середовища. Характеристика забруднення атмосфери, гідросфери та ґрунтів при промисловій технології виробництва продукції тваринництва, заходи для боротьби з цими забрудненнями. Персональні можливості і відповідальність оператора з ветеринарної обробки тварин в справі охорони навколишнього середовища.

Т И П О В А Н А В Ч А Л Ь Н А П Р О Г Р А М А

з предмета «ОСНОВИ ТВАРИННИЦТВА»

№ з/п	Розділ	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практич. роботи
1.	Походження, одомашнювання та породи с/г тварин	1	
2.	Основи генетики. Методи розведення тварин. Племінна справа	3	
3.	Ріст і розвиток організму тварин. Конституція та екстер`єр тварин	4	1
4.	Продуктивність с/г тварин	3	
5.	Системи і способи утримання тварин	2	1
6.	Корми, їх характеристика. Основи нормованої годівлі с/г тварин	5	2
7.	Гігієна та ветеринарна санітарія	9	5
Усього годин:		27	9

Тема 1. ПОХОДЖЕННЯ, ОДОМАШНЮВАННЯ ТА ПОРОДИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Розвиток тваринництва в сучасних умовах. Концентрація і спеціалізація тваринництва на основі агропромислової інтеграції.

Дикі предки с/г тварин і птиці. Зміни тварин у процесі їх одомашнювання. Поняття про породи. Утворення порід с/г тварин. Короткі відомості про основні породи ВРХ, свиней, коней і птиці.

Т е м а 2 . О С Н О В И Г Е Н Е Т И К И . М Е Т О Д И Р О З В Е Д Е Н Н Я Т В А Р И Н . П Л Е М І Н Н А С П Р А В А

Спадковість. Мінливість. Спадкова і неспадкова форми мінливості. Матеріальні основи спадковості. Спадковість і мінливість основних господарських корисних ознак. Генотип і фенотип. Значення і методи використання теоретичних основ генетики у практиці, удосконалення існуючих і створення нових порід с/г тварин і птиці.

Поняття про методи розведення тварин. Значення і умови застосування чистопородного розведення. Розведення за лініями, можливість і умови застосування родинного розведення. Схрещування, його види, значення і умови застосування. Гібридизація у тваринництві.

Мічення тварин. Бонітування худоби. Зоотехнічний та племінний облік. Організація племінної справи в Україні. Державні племінні заводи, племінні

господарства, державні станції з племінної справи і штучного запліднення тварин. Державні племінні книжки і виводки худоби, аукціони.

Тема 3. РІСТ І РОЗВИТОК ОРГАНІЗМУ ТВАРИН. КОНСТИТУЦІЯ ТА ЕКСТЕР'ЄР ТВАРИН

Поняття про ріст і розвиток організму. Особливості ембріонального і постембріонального розвитку організму. Жива маса тварин при народженні. Абсолютний і відносний прирости. Вплив умов зовнішнього середовища на ріст і розвиток організму. Визначення живої маси і віку тварин.

Поняття про конституцію і екстер'єр тварин. Типи конституції. Поняття про кондицію тварин. Статті тварин. Методи оцінки екстер'єру тварин. Основні потоки і недоліки екстер'єру коней, ВРХ, свиней, овець.

Вимірювання тварин. Масть тварин.

Лабораторно-практична робота № 1

Визначення живої маси тварин за допомогою промірів.

Тема 4. ПРОДУКТИВНІСТЬ С/Г ТВАРИН

Види продуктивності с/г тварин. Молочна продуктивність, фактори, які впливають на неї. Поняття про лактацію і сухостійний період. Склад і властивості молока. Визначення молока у харчуванні молодняку. Облік молочної продуктивності, державні стандарти на молоко. Рекордна продуктивність корів. Продукти, одержані з молока корів, овець, кобил.

М'ясна продуктивність. Показники м'ясної продуктивності. Державні стандарти на м'ясо. Облік м'ясної продуктивності.

Хутрова продуктивність. Тонкорунна вовна, її характеристика і значення. Вовна грубошерстих і напівтонкорунних овець. Перспективи розвитку вовняної промисловості.

Робоча продуктивність, залежність робочої якості тварин від живої маси, розвитку кісток і мускулатури.

Продуктивність праці робочих тварин. Яйценосність птиці. Залежність яйценосності птиці від їх породи, віку, умов годівлі та утримання. М'ясна продуктивність птиці.

Методи підвищення продуктивності с/г тварин і птиці. Досягнення і досвід роботи.

Тема 5. СИСТЕМИ І СПОСОБИ УТРИМАННЯ ТВАРИН

Системи і способи утримання тварин і птиці, їх характеристика. Технологія утримання дорослого поголів'я худоби і птиці.

Тваринницькі приміщення, їх обладнання. Технологія утримання тварин у крупних промислових комплексах. Технологія стійлового і пасовищного утримання тварин. Особливості вирощування молодняку.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 2

Вивчення методів утримання тварин та птиці.

Тема 6. КОРМИ, ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА. ОСНОВИ НОРМОВАНОЇ ГОДІВЛІ С/Г ТВАРИН

Значення повноцінної годівлі тварин. Потреба тварин у поживних речовинах у залежності від їх виду, живої маси, фізіологічного стану і продуктивності.

Хімічний склад кормів, їх біологічна цінність. Поняття про поживність і перетравність корму. Оцінка поживності кормів.

Умови, що впливають на перетравність кормів. Способи підвищення поживності та перетравності кормів.

Корми для с/г тварин, їх класифікація. Грубі, соковиті корми, концентрований комбікорм, корми тваринного походження, мінеральний корм, премікси, повноцінні кормосуміші, замінювачі молока, корми пасовищ.

Вплив технології збирання, способів заготівлі на якість кормів. Облік кормів. Способи підготовки і порядок згодовування кормів тваринам.

Загальні принципи годівлі. Поняття про норми годівлі, кормові раціони і режими годування.

Особливості годівлі тварин різних видів. Витрати кормів на одиницю продукції. Кормовий баланс тваринницького господарства на рік.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 3

Визначення збалансованості денного раціону тварин і птиці.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 4

Складання раціону для різних видів тварин і птиці.

Тема 7. ГІГІЄНА ТА ВЕТЕРИНАРНА САНІТАРІЯ

Хімічний склад і фізичні властивості атмосферного повітря, їх вплив на організм тварин. Шкідливі суміші, що містяться у повітрі. Механічне забруднення повітря.

Зоогігієнічні вимоги до повітряного середовища тваринницького приміщення. Способи очищення повітря у тваринницьких приміщеннях.

Поняття про мікроклімат. Основні параметри мікроклімату. Зоогігієнічне значення температури і вологості повітря. Вплив сонячного світла на організм тварини. Оптимальні норми мікроклімату у тваринницьких приміщеннях.

Вибір місця для будівництва тваринницьких приміщень, гігієнічні вимоги до них. Санітарні, протипожежні і технологічні розриви між житловими і тваринницькими спорудами. Корисна площа і світловий коефіцієнт тваринницьких приміщень. Благоустрій, озеленення та освітлення ферм.

Будова і види каналізації, вентиляції та опалення. Кількість сечі і гною, що виділяється однією твариною за добу. Норми витрати підстилки. Способи зберігання і переробки гною.

Зоогігієнічні норми водопостачання. Гігієнічні вимоги до якості води. Системи водопостачання у тваринництві і санітарні вимоги до них. Центральне водопостачання. Штучні та природні водоймища. Охорона вододжерел. Способи очищення і знезараження води.

Гігієна напування тварин. Температура питної води. Гігієна водонапоювання взимку, влітку. Контроль якості води для напування тварин і птиці.

Вплив недоброякісних кормів на здоров'я і продуктивність тварин. Профілактика захворювання, що пов'язана з неповноцінним і недоброякісним годуванням тварин. Ветеринарно-санітарний контроль якості кормів. Профілактика захворювання, що пов'язана з порушенням порядку і техніки годівлі. Принципи класифікації отруйних рослин, що зустрічаються в сіні і на пасовищах. Заходи боротьби з отруєннями тварин рослинами.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 5

Визначення параметрів мікроклімату у тваринницьких приміщеннях.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 6

Визначення ефективності роботи вентиляції і каналізації в тваринницькому приміщенні.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 7

Взяття проб води для напування тварин для аналізу. Визначення фізичних властивостей води, реакції на лакмус.

Л а б о р а т о р н о - п р а к т и ч н а р о б о т а № 8

Органолептична оцінка якості кормів. Взяття проб на аналіз грубих, соковитих концентрованих кормів.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з предмета
“ОХОРОНА ПРАЦІ”

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Правові та організаційні основи охорони праці	4	
2.	Основи безпеки праці в тваринництві	8	
3.	Основи пожежної безпеки	5	
4.	Основи електробезпеки	4	
5.	Основи гігієни праці та виробничої санітарії	4	
6.	Надання першої допомоги при нещасних випадках	5	
Усього годин:		30	

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці

Зміст поняття “Охорона праці”. Соціально-економічне значення охорони праці. Мета і завдання предмета. Додаткові вимоги щодо вивчення предмета при підготовці з професії “Оператор з ветеринарного оброблення тварин”.

Основні законодавчі акти з охорони праці: Конституція України, Закон України «Про охорону праці», Кодекс законів про працю України, Закон України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», Закон України «Про пожежну безпеку», Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», Закон України «Про колективні договори і угоди».

Основні нормативно – правові акти з охорони праці. Право громадян на охорону праці при укладанні трудового договору. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Тривалість робочого дня працівників. Колективний договір, його укладання і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і неповнолітніх. Відповідальність за порушення законодавства про працю, охорону праці, нормативно – правових актів з охорони праці.

Державне управління охороною праці. Соціальна політика щодо атестації робочих місць за умовами праці на відповідність вимогам нормативно – правових актів з охорони праці.

Державний нагляд за охороною праці. Органи державного нагляду за охороною праці. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці,

повноваження і права профспілок та уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці.

Навчання з питань охорони праці. Типове положення про порядок навчання і перевірку знань з питань охорони праці, яке встановлює порядок і види інструктажів з охорони праці, форми перевірки знань працівників і посадових осіб.

Основні завдання системи стандартів безпеки праці: зниження і усунення небезпечних та шкідливих виробничих факторів, створення ефективних засобів захисту працівників. Порядок забезпечення працівників засобами індивідуального та колективного захисту.

Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві і побутові. Безпека праці і здоровий спосіб життя. Алкоголізм і безпека праці. Професійні захворювання і професійні отруєння. Основні причини травматизму і професійних захворювань на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму та захворювання на виробництві: організаційні, технічні, санітарно – виробничі, методико – профілактичні. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Соціальна і медична реабілітація працівників. Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань і професійних отруєнь.

Тема 2. Основи безпеки праці у тваринництві

Загальні питання безпеки праці. Перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких потрібні спеціальне навчання і щорічна перевірка знань. Вимоги безпеки праці при експлуатації машин, механізмів, обладнання та устаткування, яке використовується в тваринництві.

Шкідливі та небезпечні виробничі фактори. Зони безпеки та їх огороження. Світова та звукова сигналізації. Попереджувальні надписи та сигнальні фарбування. Знаки безпеки.

Вимоги до організації робочого місця. Можливі випадки травматизму. Засоби індивідуального захисту від небезпечних та шкідливих виробничих факторів. Захист від шуму, пилу, вібрацій, газу, несприятливих метеорологічних умов.

Вимоги безпеки праці до інструментів, інвентарю, обладнання. Мікроклімат виробничих приміщень.

Прилади контролю безпечних умов праці. Порядок їх використання.

Обов'язкові для всіх робітників правила та заходи щодо попередження нещасних випадків.

Загальні вимоги безпеки під час догляду за тваринами.

Загальні вимоги безпеки під час лікування тварин.

Загальні вимоги безпеки під час санітарної обробки приміщень де утримуються тварини.

Вимоги безпеки при обслуговуванні і експлуатації машин та механізмів, які використовуються при виконанні ветеринарних обробок тварин.

Запобігання виникненню аварій техногенного характеру. План евакуації з приміщень у разі аварії.

Тема 3. Основи пожежної безпеки

Характерні причини виникнення пожеж. Пожеженебезпечні властивості речовин. Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація.

Горіння речовин та способи його припинення. Умови горіння. Поняття вогнестійкості. Вогнегасильні речовини та матеріали. Пожежна техніка для захисту об'єктів. Організація пожежної охорони. Особливості гасіння пожежі на об'єктах галузі.

Протипожежні заходи на тваринницьких фермах. Заходи пожежної безпеки в ветеринарно - санітарних приміщеннях.

Тема 4. Основи електробезпеки

Електрика промислова, статична і атмосферна. Особливості ураження електричним струмом. Вплив електричного струму на організм. Електричні травми. Їх види.

Фактори, які впливають на ступінь ураження людини електричним струмом.

Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.

Класифікація виробничих приміщень відносно небезпеки ураження працюючих електричним струмом. Допуск до роботи з електрикою. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках. Занулення та захисне заземлення.

Основні вимоги до електрообладнання та засоби захисту в ветеринарно-санітарних приміщеннях. Вимоги електробезпеки до обладнання машин та механізмів у тваринництві. Робота з переносними електросвітильниками.

Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки.

Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці та виробничої санітарії

Поняття про виробничу санітарію як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Шкідливі виробничі фактори. Основні шкідливі речовини. Їх вплив на організм. Дії вірусів, інфекцій, що передаються через кров, біологічні рідини і спричиняють порушення нормальної життєдіяльності людини, викликають гострі та хронічні захворювання. Фізіологія праці.

Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення, робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення.

Санітарно-побутове забезпечення працюючих. Санітарія і гігієна праці на фермах та комплексах. Санітарно-гігієнічні умови в ветеринарно-санітарних приміщеннях. Медичні огляди працюючих.

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Стислі основи анатомії людини. Послідовність, принципи і засоби надання першої допомоги. Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, швидкість, рішучість, спокій. Запобіжні заходи щодо інфікування СНІДом під час надання першої допомоги при пораненнях, припиненні кровотечі з ран, носа, вуха тощо.

Засоби надання першої допомоги. Медична аптечка, її склад, призначення, правила користування.

Перша допомога при запорошуванні очей, пораненнях, вивихах, переломах.

Припинення кровотечі з рани, носа, вуха, легень тощо.

Ознаки отруєння і перша допомога. Способи надання першої допомоги при отруєннях газом, алкоголем, нікотинном.

Надання першої допомоги при знепритомненні (втраті свідомості), шоці, тепловому та сонячному ударі, обмороженні.

Опіки, їх класифікація. Перша допомога при хімічних і термічних опіках, опіку очей.

Правила надання першої допомоги при ураженні електричним струмом. Оживлення. Способи штучного дихання. Непрямий масаж серця.

Транспортування потерпілого.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Професія: 6121 “Оператор з ветеринарного оброблення тварин”

Кваліфікація: 5 розряд

№ з/п	Тема	Кількість годин
I. ВИРОБНИЧЕ НАВЧАННЯ		
	Виробниче навчання в навчальному закладі	
	Вступне заняття	1
1.1.	Основи тваринництва і зоогієни	23
1.2.	Хвороби сільськогосподарських тварин з основами загальної патології, клінічної діагностики і терапії	30
1.3.	Основи ветеринарної хірургії і акушерства штучного запліднення с/г тварин	30
1.4.	Організація і проведення ветеринарних обробок тварин і дезінфекція приміщень на комплексах і птахофабриках	36
Усього годин:		120
	Виробниче навчання на підприємстві	
2.1.	Основи тваринництва і зоогієни	24
2.2.	Хвороби сільськогосподарських тварин з основами загальної патології, клінічної діагностики і терапії	36
2.3.	Основи ветеринарної хірургії і акушерства штучного запліднення с/г тварин	12
2.4.	Організація і проведення ветеринарних обробок тварин і дезінфекція приміщень на комплексах і птахофабриках	30
Усього годин:		102
III. ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА		
2.1.	Ознайомлення з тваринницьким комплексом. Робота в аптеці ветеринарної лікарні	14
2.4.	Самостійне виконання робіт	224
	Кваліфікаційна пробна робота	
Усього годин:		238
Разом:		460

I. ВИРОБНИЧЕ НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Вступне заняття

Проведення інструктажу з безпечних прийомів роботи на тваринницьких фермах і в комплексах.

ТЕМА 1. ОСНОВИ ТВАРИННИЦТВА І ГІГІЄНИ

Інструктаж за змістом занять, безпеки праці, організації робочого місця.

Вправи:

Визначити породи сільськогосподарських тварин, які є в господарстві. Зробити оцінку конституції та екстер'єру, оцінку продуктивності тварин. Вивчити системи і способи утримання тварин. Набуття навиків мічення, вимірювання тварин, визначення живої ваги тварин за допомогою зважування. Вивчити наявність кормів, які використовуються в господарстві, зробити оцінку їх якості.

Ознайомлення з дотриманням зоогігієнічних вимог до тваринницьких і птахівничих приміщень. Провести визначення параметрів мікроклімату в тваринницьких приміщеннях.

ТЕМА 2. ХВОРОБИ С/Г ТВАРИН З ОСНОВАМИ ЗАГАЛЬНОЇ ПАТОЛОГІЇ, КЛІНІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ І ТЕРАПІЇ.

Інструктаж за змістом занять, безпеки праці, організації робочого місця.

Вправи:

Діагностика, лікування і профілактика незаразних, інфекційних та інвазійних захворювань сільськогосподарських тварин і птиці. Відпрацювання навиків введення лікарських препаратів в організм тварини. Приготування настоїв та відварів з лікарських трав, їх дозування.

ТЕМА 3. ОСНОВИ ВЕТЕРИНАРНОЇ ХІРУРГІЇ, АКУШЕРСТВА ТА ШТУЧНОГО ЗАПЛІДНЕННЯ С/Г ТВАРИН

Інструктаж за змістом занять, безпеки праці, організації робочого місця.

Вправи:

Фіксація тварин, підготовка їх до операції. Клінічні обстеження хірургічно хворих тварин. Техніка первинної хірургічної обробки ран. Приготування перев'язувального матеріалу та його стерилізація. Відпрацювання навиків накладання пов'язок різних типів. Проведення кастрації тварин. Діагностичне дослідження копит, обрізання копит та копитець у с/г тварин. Видалення рогів у ВРХ. Техніка використання тепла, холоду та масажу при запальних процесах. Допомога тваринам при нормальних пологах, догляд за породіллями та новонародженими. Робота оператора на пунктах штучного запліднення тварин.

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ВЕТЕРИНАРНИХ ОБРОБОК ТВАРИН І ДЕЗІНФЕКЦІЇ ПРИМІЩЕНЬ НА КОМПЛЕКСАХ І ПТАХОФЕРМАХ

Інструктаж за змістом занять, безпеки праці, організації робочого місця.

Вправи:

Виконання робіт з ветеринарної обробки тварин, дезінфекції, дезінсекції та дератизації приміщень. Виготовлення приманок для гризунів. Обробка тварин проти ектопаразитів і ентомозів. Дегельмінтизація. Діагностика і заходи боротьби з пухопероїдами птиці. Відпрацювання навиків введення діагностичних препаратів під час масових досліджень тварин і птиці. Догляд за хворими тваринами в ізоляторі.

II. ВИРОБНИЧЕ НАВЧАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Вступне заняття

Проведення інструктажу з безпечних прийомів роботи на тваринницьких фермах і в комплексах.

ТЕМА 1. ОСНОВИ ТВАРИННИЦТВА І ГІГІЄНИ

Інструктаж за змістом занять, безпеки праці, організації робочого місця.

Вправи:

Визначити породи сільськогосподарських тварин, які є в господарстві. Зробити оцінку конституції та екстер'єру, оцінку продуктивності тварин. Вивчити системи і способи утримання тварин. Набуття навиків мічення, вимірювання тварин, визначення живої ваги тварин за допомогою зважування. Вивчити наявність кормів, які використовуються в господарстві, зробити оцінку їх якості.

Ознайомлення з дотриманням зоогігієнічних вимог до тваринницьких і птахівничих приміщень. Провести визначення параметрів мікроклімату в тваринницьких приміщеннях.

ТЕМА 2. ХВОРОБИ С/Г ТВАРИН З ОСНОВАМИ ЗАГАЛЬНОЇ ПАТОЛОГІЇ, КЛІНІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ І ТЕРАПІЇ.

Інструктаж за змістом занять, безпеки праці, організації робочого місця.

Вправи:

Діагностика, лікування і профілактика незаразних, інфекційних та інвазійних захворювань сільськогосподарських тварин і птиці. Відпрацювання навиків введення лікарських препаратів в організм тварини. Приготування настоїв та відварів з лікарських трав, їх дозування.

ТЕМА 3. ОСНОВИ ВЕТЕРИНАРНОЇ ХІРУРГІЇ, АКУШЕРСТВА ТА ШТУЧНОГО ЗАПЛІДНЕННЯ С/Г ТВАРИН

Інструктаж за змістом занять, безпеки праці, організації робочого місця.

Вправи:

Фіксація тварин, підготовка їх до операції. Клінічні обстеження хірургічно хворих тварин. Техніка первинної хірургічної обробки ран. Приготування перев'язувального матеріалу та його стерилізація. Відпрацювання навиків накладання

пов'язок різних типів. Проведення кастрації тварин. Діагностичне дослідження копит, обрізання копит та копитаць у с/г тварин. Видалення рогів у ВРХ. Техніка використання тепла, холоду та масажу при запальних процесах. Допомога тваринам при нормальних родах, догляд за породіллями та новонародженими. Робота оператора на пунктах штучного запліднення тварин.

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ВЕТЕРИНАРНИХ ОБРОБОК ТВАРИН І ДЕЗІНФЕКЦІЇ ПРИМІЩЕНЬ НА КОМПЛЕКСАХ І ПТАХОФЕРМАХ

Інструктаж за змістом занять, безпеки праці, організації робочого місця.

Вправи:

Виконання робіт з ветеринарної обробки тварин, дезінфекції, дезінсекції та дератизації приміщень. Виготовлення приманок для гризунів. Обробка тварин проти ектопаразитів і ентомозів. Дегельмінтизація. Діагностика і заходи боротьби з пухоперіодами птиці. Відпрацювання навиків введення діагностичних препаратів під час масових досліджень тварин і птиці. Догляд за хворими тваринами в ізоляторі.

ІІІ. ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

ТЕМА 1. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТВАРИННИЦЬКИМ КОМПЛЕКСОМ РОБОТА В АПТЕЦІ ВЕТЕРИНАРНОЇ ЛІКАРНІ

Інструктаж з безпеки праці. Знайомство з тваринницьким господарством, його розміщення, напрямком виробництва, розмірами господарства, станом кормової бази, розмірами та рівнем виробництва продукції тваринництва, з кількістю секторів і відділень у господарстві, їх розміщенням, призначенням і розмірами. Вивчення виробничих процесів усіх секторів та відділень господарства.

Знайомство з організацією планування праці і контроль якості продукції на виробничій ділянці, в бригаді, на робочому місці.

Вивчення діючих законодавств про трудові колективи, побутові та виробничі умови оператора з ветеринарної обробки тварин, ветеринарних препаратів.

Додержання вимог безпеки при роботі в аптеці ветеринарної лікарні. Додержання порядку в аптеці, запобігання і відпускання лікувальних речовин, порядок використання отруйних речовин і біопрепаратів. Приготування основних лікарських форм. Стерилізація хірургічних інструментів. Ведення облікової документації.

Т Е М А 2 . С а м о с т і й н е в и к о н а н н я р о б і т .

Самостійне виконання робіт (під наглядом майстра виробничого навчання), які визначені у освітньо-кваліфікаційній характеристиці з професії “Оператор з ветеринарної обробки тварин” 5 розряду.

*Примітка: Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо з врахуванням сучасних технологій, новітніх устаткувань та матеріалів, умов виробництва, за погодженням із замовниками кадрів та затверджується в установленому порядку.

Кваліфікаційна пробна робота

Приклади робіт :

1. Взяття проб крові у ВРХ
2. Проведення щеплень у свиней
3. Проведення дератизації приміщення
4. Обрізка копит у ВРХ
5. Проведення кастрації самців свиней
6. Клінічне обстеження серцево-судинної системи
7. Приготування настоїв із лікарських трав
8. Підрахунок серцебиття та дихальних рухів у свиней
9. Обробка рваних ран та накладання пов'язки на рану
10. Підготовка акушерського інструменту та надання допомоги при нормальних родах ВРХ
11. Виділення самок ВРХ з ознаками охоти
12. Провести термометрію у свиней
13. Визначити живу масу ВРХ за допомогою промірів та зважування

КРИТЕРІЇ

кваліфікаційної атестації випускників

Професія 6121 оператор з ветеринарного оброблення тварин

Кваліфікація –5 розряд

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ:

1. Основи анатомії та фізіології тварин
2. Основні відомості про найбільш розповсюджені хвороби сільськогосподарських тварин і птиці
3. Діагностику та заходи профілактики захворювання тварин, методи їх лікування
4. Основи ветеринарної хірургії та акушерства
5. Найчастіше застосовувані лікарські засоби, їх дію і способи введення в організм тварин
6. Принципи технології виробництва продуктів тваринництва
7. Машинне обладнання для санітарної обробки тварин і дезінфекції приміщень
8. Порядок організації і проведення ветеринарних обробок у тваринництві
9. Стандартизацію і контроль якості продукції
10. Системи і способи утримання тварин
11. Корми, їх характеристики
12. Продуктивність сільськогосподарських тварин.
13. Основи гігієни праці, виробничої санітарії та особистої гігієни
14. Вимоги з безпеки праці та пожежної безпеки
15. Основи ведення підприємницької діяльності

ВМІЄ:

1. Організувати робоче місце
2. Проводити масові лікувально-профілактичні обробки
3. Проводити термометрію, щеплення, вводити лікарські препарати різними способами
4. Вводити діагностичні препарати при масових дослідженнях тварин і птиці
5. Виконувати ветеринарно-профілактичні заходи щодо запобігання захворювань і втрат тварин і птиці
6. Доглядати за хворими тваринами в ізоляторі
7. Проводити обрізку копит, копитаць, рогів у тварин
8. Надавати першу допомогу тваринам у разі травматичних ушкоджень і отруєнь
9. Проводити клінічне обстеження тварин
10. Готувати та стерилізувати хірургічні, акушерські інструменти, шовний та перев'язувальний матеріал

11. Надавати допомогу тваринам при пологах
12. Готувати різні лікарські форми
13. Готувати дезінфікуючі розчини та приманки
14. Допомогати фахівцям ветеринарної медицини при проведенні обстежень, взятті матеріалу для досліджень, лікуванні тварин
15. Дотримуватися правил і норм з охорони праці, виробничої санітарії та пожежної безпеки
16. Здійснювати заходи з державної реєстрації суб'єкта малого підприємництва, знати основи формування бізнес-плану.

Перелік основних обов'язкових засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з <u>30</u> осіб		Примітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
1.	Обладнання, інструменти, реактиви та інвентар для лабораторії			
2.	Столи лабораторні		1	
3.	Шафи для зберігання обладнання		3	
4.	Фіксаційний станок		3	
5.	Стерилізатор		1	
6.	Плитка електрична лабораторна		1	
7.	Терези техно-хімічні з наважками		1	
8.	Мікроскоп		2	
9.	Ступки з товкачками		2	
10.	Стетоскопи		2	
11.	Ножиці		2	
12.	Акушерські інструменти		1 комплект	
13.	Ампула для штучного осіменіння		25	
14.	Голка для взяття крові		25	
15.	Голка ін'єкційна		25	
16.	Груша профілактична		2	
17.	Вакцинатор		1	
18.	Індикатор для визначення маститу		1	
19.	Зажим для взяття крові та кровозупинний		4	
20.	Зонди		1	
21.	Катетер молочний		4	
22.	Катетер для штучного осіменіння		25	
23.	Кружка Есмарха		2	
24.	Ланцет		4	
25.	Ніж копитний		2	
26.	Пінцети хірургічні		4	
27.	Піпетки для штучного осіменіння		2	
28.	Піхове дзеркало		1	
29.	Покривне скло		1 уп.	
30.	Предметне скло		25	

31	Прилад Еверса		1	
32	Рукавичка одноразова для штучного осіменіння		2	
33	Спиртівка		4	
34				
35	Скальпель		2	
36	Троакар для ВРХ		1	
37	Термометри		2	
38	Шовний та перев'язувальний матеріал		В асортименті	
39	Шпателі, ложки, болюсодавачі		В асортименті	
40	Шприци одноразові або багаторазового використання		В асортименті	
41	Зразки лікарських форм		В асортименті	
42	Інструменти для фіксації тварин			
43	Закрутки		2	
44	Зівник		1	
45	Клинки		1	
46	Носові щипці		1	
47	Повал		1	
48	Обладнання для обробки тварин			
49	Пульверизатори		4	
50	Ранцевий розприскувач		1	
	Інструменти - вимірювальні прилади			
1	Мірна палиця		1	
2	Мірний циркуль		1	
3	Мірна стрічка		4	
4	Рулетка		2	
5	Інструменти для мітки тварин			
6	Залізні сережки, пластикові бирки		В асортименті	
7	Клейма для випікання номерів на рогах		1	
8	Ніж стилет		2	
9	Тавро		1	
10	Татуювальні щипці з голчатими номерами		1	
11	Щипці (для вищипів на вухах, пробивання круглих отворів на вухах, фіксації бирки)		В асортименті	
	Навчально-наочні посібники			
1	Фотографії тварин		В асортименті	

2	Плакати с/г тварин			
3	Навчальні відеофільми		В асортименті	
4	Кодопосібники		В асортименті	
5	Муляжі окремих органів			
6	Зразки кормів для с/г тварин		1 комплект	

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бомко В. С., Бабенко С. П. та інш. Годівля сільськогосподарських тварин. – Вінниця: «Нова книга», 2001
2. Вертійчук А.І. Основи тваринництва і ветеринарної медицини. - К., «Урожай», 1994.
3. Козловська г, В., Корнієнко Л. Є. та інш. За ред.. Постоля В. П. Епізотологія з мікробіологією. – К., «Вища освіта», 2006.
4. Судаков М. О., Цвіліховський М. І. та інш. Внутрішні незаразні хвороби тварин. – К., «Мета», 2002.
5. Павлов Є. Г., Ображей А. Ф., Задорожня Г. П. Російсько-український словник термінів ветеринарної медицини. – К., УкрІНТІ
6. Винокурова Л. Є., Васильчук М. В., Гаман М. В. Основи охорони праці. – К., «Вікторія», 2001
7. Під ред. Хоменка В. І. Практикум з ветеринарної санітарної експертизи з основами технології та стандартизації продуктів тваринництва і рослинництва. – К., «Ветінформ», 1998
8. Храбустовський І.Ф., Чернуха В.К. Зоогігієна і профілактика захворювань сільськогосподарських тварин. – К., «Урожай», 1981
9. Винокурова Л. Е., Васильчук М. В., Гаман М. В. Основи охорони праці.-К., «Факт», 2005
10. Лук'янова Л. Б., Основи екології. – К., «Вища школа», 2000

ЗМІСТ

№№ з/п	Назва документу	Номери сторінок
1.	Титул державного стандарту „Оператор з ветеринарного оброблення тварин ” 5 розряду	1
2.	Аркуші затвердження	2-3
3.	Аркуші погодження	4-7
4.	Авторський колектив	8-9
5.	Загальні положення	10-11
6.	Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника ПТНЗ	12-13
7.	Типовий навчальний план	14-15
8.	Типова навчальна програма з предмета “Основи правових знань”	16-18
9.	Типова навчальна програма з предмета “Інформаційні технології”	19
10.	Типова навчальна програма з предмета “Основи галузевої економіки і підприємництва”	20-22
11.	Типова навчальна програма з предмета “Основи анатомії і фізіології сільськогосподарських тварин”, ””	23-26
12.	Типова навчальна програма з предмета “Ветеринарне законодавство”	27-29
13.	Типова навчальна програма з предмета “Хвороби сільськогосподарських тварин”	30-32
14.	Типова навчальна програма з предмета “Основи ветеринарної хірургії та акушерства”	33-34
15.	Типова навчальна програма з предмета “Основи фармакології”	35-36
16.	Типова навчальна програма з предмета “Організація і проведення ветеринарних обробок в тваринництві”	37-41
17.	Типова навчальна програма з предмета “Основи тваринництва”	42-45
18.	Типова навчальна програма з предмета “Охорона праці”	46-49
19.	Типова навчальна програма з “З виробничого навчання”	50-54
20.	Критерії кваліфікаційної атестації випускників	55-56
21.	Перелік основних обов’язкових засобів навчання	57-59
22.	Список рекомендованої літератури	60